

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УЧНЯМИ ТЕХНОЛОГІЇ ОБРОБКИ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Анотація. У статті розглянуто проблему використання інтерактивних технологій навчання учнів, обґрунтовано ефективність їх впровадження на уроках трудового навчання.

Ключові слова: інтерактивні технології, учні, трудове навчання.

Abstract. The article considers the problem of using interactive technologies of teaching students, substantiates the effectiveness of their implementation in the lessons of labor training.

Key words: interactive technologies, students, labor training.

У сучасній освіті в цілому та трудовій підготовці зокрема незмінним лишається прагнення забезпечити результативність процесу навчання. Однак розвиток сучасного суспільства, бурхливий прогрес науки і промисловості створюють ситуацію, у якій старі форми та методи навчання стають малоефективними. Тому особливістю освітніх процесів має бути перехід від традиційної системи, орієнтованої на збереження й передачу знань, умінь і навичок учням, до нової, спрямованої на гармонійний розвиток особистості шляхом використання нових педагогічних технологій навчання, зокрема інтерактивних.

Дослідження і впровадження у навчально-виховний процес сучасних педагогічних технологій є актуальним питанням, вивченню якого присвячено праці Ш. Амонашвілі, О. Біди, Є. Ільїна, О. Коберник, О. Комар, М. Кларіна, В. Мельника, О. Пометун, Л. Пироженко, В. Шаталова, Л. Щербини та ін. Зазначені педагоги вивчали можливості використання інтерактивних технологій навчання під час проведення занять на сучасному рівні. Аналіз психолого-педагогічної літератури і шкільної практики показав, що проблема впровадження інтерактивного навчання учнів є актуальною та потребує практичної реалізації.

Метою статті є обґрунтування ефективності використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Технологія – слово грецького походження, яке в оригіналі означає знання про майстерність. Появі в педагогіці наприкінці ХХ століття терміну «технологія» сприяв бурхливий розвиток науково-технічного прогресу в різних областях теоретичної і практичної діяльності людини, а також бажання педагогів добиватися в своїй професійній діяльності гарантованих результатів.

Як стверджують науковці, технології в роботі вчителя вже ближчого майбутнього будуть визначати успіх на 80%, індивідуальна майстерність тільки

на 20% [1]. Тому, сучасних учителів хвилюють питання, яку технологію взяти на озброєння, щоб ефективно працювати з учнями.

Якщо пасивні технології в основному зорієнтовані на рівень знань і розуміння, то активні й інтерактивні – охоплюють усі пізнавальні рівні, оскільки вони передбачають навчання через дію. Під час їх застосування відтворюються ситуації, взаємини, завдання, характерні для щоденної діяльності.

Термін «інтерактив» (з англ. Interact, де «inter» – взаємний і «act» – діяти) вживається в розумінні здатності до взаємодії. Сутність цієї інноваційної технології полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників, що базується на засадах співпраці, взаємонавчання. При цьому вчитель і учень – рівноправні, рівнозначні суб'єкти навчання [3].

Інтерактивні методи використовують з метою створення на уроці ситуації, яка дає учням змогу працювати разом, засвоювати, повторювати, систематизувати навчальний матеріал, виконувати практичні лабораторні роботи, створюють атмосферу співпраці, творчої взаємодії в навчанні: кращого сприйняття та засвоєння матеріалу, створення мікроклімату, який стимулює учня до вільного висловлювання своїх думок та вражень [3].

Значення інтерактивних технологій полягає в активізації пізнавальної та трудової діяльності учнів, підвищенні інтересу до занять. Завдяки їм у школярів створюється установка на творчу діяльність, на постійний пошук, що так важливо під час викладання та засвоєння нового матеріалу. При цьому створюються умови для формування особистісно значущих якостей, що виражаються у вмінні керувати своїм емоційним станом, формуються оперативні практичні вміння, попереджається втома, створюється комфортне середовище для навчання й виховання особистості школяра.

Найбільш відомі форми інтерактивних методів – «велике коло», «акваріум», «займи позицію», «мозковий штурм», «вертушка», «дебати», «мікрофон», «брейн-ринг», «аукціон», «реклама», «конференція», «Джиг-соу», рольові імітаційні ігри, робота в парах та групах з подальшою презентацією та захистом проектів. На нашу думку найефективнішими інтерактивними технологіями є такі, які забезпечують теоретичну і практичну підготовленість учня до творчого застосування знань, умінь і навичок у навчальній та трудовій діяльності. Творчі завдання, на відміну від традиційних, розрахованих на репродуктивність, вимагають від учасників не простого відтворення інформації, а творчості, оскільки містять у собі елементи невідомого і мають, як правило, кілька (іноді безліч) «правильних відповідей».

Якщо говорити про інтерактивне трудове навчання, то воно полягає в тому, що навчально-трудова процес організовується так, що практично всі учні задіяні в навчальній та трудовій діяльності, вони мають можливість розуміти й діяти залежно від того, що вони знають і думають. Спільна діяльність учнів у процесі навчання означає, що кожен учень робить свій особистий індивідуальний внесок, відбувається обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Причому все це відбувається за умови взаємної

підтримки і в атмосфері доброзичливості, що дозволяє отримувати не лише нові знання, а й розвивати саму пізнавальну діяльність [2].

Інтерактивна діяльність на уроках трудового навчання також передбачає організацію і розвиток діалогового спілкування, яке веде до взаєморозуміння, взаємних дій, до спільного вирішення загальних, але значимих для кожного учасника завдань. Інтерактив виключає домінування як одного доповідача, так і однієї думки над іншими. У ході діалогового навчання учні вчать критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми.

Використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання дає змогу не тільки розглядати його в якості ефективності, новизни, оригінальності, а і в підвищенні якості навчального процесу. У нашому дослідженні ми пропонуємо застосувати проектну технологію навчання у процесі виконання учнями творчих проектів з текстильних матеріалів. Якщо проект колективний (груповий), то перш за все необхідно розділити клас на групи. Групи можна формувати за місцем проживання, уподобанням, звичками тощо. Перевагу слід надавати проектній роботі учнів у складі малих груп, на відміну від фронтальної та індивідуальної, оскільки вона не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дозволяє реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги, співпраці, до активного засвоєння навчального матеріалу.

Організуючи роботу з учнями під час вивчення технології обробки текстильних матеріалів доцільно застосовувати ігрову технологію, а саме гру «Господиня», під час якої учасники створюють проекти виробів із клаптиків тканини: килими, сумки, ковдри, пано. В готовому виробі оцінюється гармонія кольорів, композиційне вирішення, оригінальність. Завданням гри може бути у 5 класі – складання квадрату (серветки) з клаптиків тканини різної конфігурації, у 6 класі – виготовлення пано, у 7 класі – прихватки, у 8 класі – ковдри, у 9 класі – сумки або одягу.

Отже, все вищесказане дає підстави стверджувати, що використання інтерактивних технологій на уроках трудового навчання сприяє формуванню в учнів умінь і навичок, ефективному засвоєнню нового матеріалу, виробленню особистих цінностей, створює атмосферу співробітництва, творчої взаємодії в навчанні, є однією із умов поліпшення якості навчання.

Список використаних джерел:

1. Інтерактивні технології на уроках трудового навчання. Методично-практичний посібник. – Полтава: ПОІППО. – 2007. – 120 с.
2. Коберник О.М. Урок трудового навчання в умовах проектно-технологічної системи // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2006. – № 1. – С. 2–5.
3. Пометун О. І. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.